

23
THESES PHILOSOPHICÆ.

Quas, Propitio SUMMO NUMINE,
Generosi & Ingenui Juvenes Laureæ Magiste-
riæ CANDIDATI, in Celeberrima
ACADEMIA MARISCHALLANA.

Universitatis CAROLINÆ ABREDONENSIS, Eruditorum
Subjicient examini, ad Diem H. L. Q. S.

Sub Præsidio GULIELMI SMITH P. P.

*Quoniam in disponendo vitæ statu, formandisque moribus periculo majori
peccatur, majorem diligentiam necesse est adhiberi, ut sciatur quomodo
Nos oporteat vivere. Hæc nullus dissidio, nullus errori est locus, cum omnes
sentire oportet, ipsamque Philosophiam uno quasi ore præcipere, quia si quid
fuerit erratum, vita tam committitur.* Lactant. l. 3. c. 77.

ABREDONIS Excudebant Succellores IOANNIS FORBESII, URBIS
& UNIVERSITATIS Typographi 1708.

CANDIDATI

Characteres Rectoris designantur, et
A Rectoris Antecessoribus qui idem Rectorum
Philosophicum cum illis ingressi, sed curriculum
Academicum penitus emensi non sunt,
discriminantur.

Adamus	Barclay.
Alexander	Burnet.
Alexander	Cammine.
Alexander	Dallas.
Alexander	Gordon.
Alexander	Irvine.
Alexander	Keith.
Alexander	Leslie.
Alexander	Mitchell.
Alexander	Orem.
Alexander	Robertson.
Alexander	Tulloch.
Franciscus	Grant Unus.
Franciscus	Grant Alter.
Georgius	Blachrie.
Georgius	Chalmers.
Georgius	Davidson.
Georgius	Duncan.
Georgius	Leslie.
Georgius	Walker.
Georgius	White.
Gulielmus	Alexander.
Gulielmus	Bruce.
Gulielmus	Dallas.
Gulielmus	Duff.
Gulielmus	Duguid.
Gulielmus	Harper.
Gulielmus	Innes.
Gulielmus	Keith.
Gulielmus	Ramsay.
Gulielmus	Sangster.
Gulielmus	Smith.
Jacobus	Chalmers.

Jacobus	Dowglass.
Jacobus	Findlay.
Jacobus	Grant.
Jacobus	Lindsay.
Jacobus	Moir.
Jacobus	Orem.
Jacobus	Smith.
Jacobus	Winchester.
Ioannes	Guthrie.
Ioannes	Johnston.
Ioannes	Keith.
Ioannes	Laing.
Ioannes	Mitchell.
Ioannes	Osburn.
Ioannes	Reid.
Ioannes	Bennald.
Ioannes	Scollay.
Ioannes	Shireff.
Ludovicus	Grant.
Matthaeus	Mackaile.
Patricius	Sympton.
Robertus	Barnet.
Robertus	Duff.
Robertus	Gordon.
Robertus	Grant.
Robertus	Irvin.
Robertus	Miln.
Robertus	Paterson.
Robertus	Stewart.
Samuel	Meston.
Thomas	Brown.
Thomas	Barnet.
Thomas	Grant.

ILLUSTRISSIMO DOMINO,
D. GEORGIO
DOMINO de KEITH,

CELSISSIMI Ac MAGNANIMI HEROIS,
D. GULIELMI
COMITIS MARISCHALLI,

Filio Primogenito, ac Hæredi Nobilissimo.

ILLUSTRISSIME MÆCENAS,

Informes hos Studiorum partus, Illustri TUO consecramus NOMINI; ut
Nobilissimæ Familiz MARISCHALLANÆ, sub cujus benignissimo,
secundum DEUM, Patrocinio, Inclita hæc floret ACADEMIA, gloriam &
felicitem, quam eximiaz Mentis Tuz dotes, & præcoces vernantis ævi
virtutes, Illi certo spondere videntur, animitus gratulemur.

Te ex Prænobili ac longissima Heroum serie natum, ad maxima destinasse vi-
detur *Natura AUTHOR*; qui Te vultu pulcherrimo, corpore vegeto & decoro,
animo erecto, & vivaci donavit Ingenio. Et Tu sollicita Nobilissimorum Paren-
tum curâ, in Literis & Moribus, Pietate & Virtute, feliciter hucusque enutritus,
præclaros pro Ætatis Tuz ratione fecisti progressus: Tantâ Idolis Suavitate &
innatâ polles prudentiâ, ut ab auspiciatissimis hisce principiis, & cerulcantibus vir-
tutum igniculis, omnium Spes & vota amplissima Splendide Tuz Domus incremen-
ta fidenter prælagiant.

Excelsa

Excellis Natalis, omnique Hereditariae Dignitatis rationes. Te ad egregia Men-
tularum, & ingeniarum Artium studia accendant. Summus MARISCHALL
Magistratus, quem *Majores Tui* ante septuaginta annos incomparabili meritis
fortitudine, & ad Nobilissimum *Tuum Patrem*, qui illam eadem, qui pater erat,
Magnanimitate tuetur, inviolatum transire, amantissimum literarum peritiam,
& Artium Militarium studia postulat. Perantiqua Nobilitas Te ad Legislaturam,
Principisque Consilia, & suprema *Moenia Praefectura*, Te ad ipsius Illius Provinciae lo-
colis dicendum, evocabunt. Ad quae sublimis Reipublicae, si bonarum Artium praesidio
munus accesseris, Te tantis Dignitatibus parem, & *Honori Tui* majoribus dignissi-
mum praestabis. Ita ut *Tibi* quam optime congruat, quod de *Pisone* cecinit *Lucanus*.

Si bella vocabunt,

Miles erit: si Pax, possis toga gesties armis.

Hunc fora pacatum, bellantem castra decebunt.

Familiae Marischallanae, inter subditos, proprium est, *Academiam* suis instruisse
sumptibus; ejusdemque gaudere Patrocinio. Multum autem *Mecenatem*, *Musis*
propitium, doctrinaeque exultum esse; & *Familiae Marischallanae* *Haerodem* *Mint-*
vam & *Themida* cum *Marce* consociare, summo opere docet.

GEORGIUS COMES MARISCHALLUS, Abavus *Tuus*, & *Acade-*
miae *hujus* *Patens* & *Auctor*, inter Viros Principes suae *Aetatis* doctissimus fuit.
Unde ad maximas erectus Dignitates, rerum summam sub *Regum* *Doctissimo*
foelicissime administravit. Et dum *T. Livium*, aliosque scriptores Romanos affi-
dus & fructuose evolvis, jucundum erit *Familiae Tuae* *Annales* meditari: Nam in
His, sicut & *His*, *Fabios*, *Decios*, *Curtios*, *Caecinos*, *Marcellis*, *Scipiones*, *Fabricios*,
Cicerones, *Mecenates*, aliaque *foecunda* & *illustra* *Virtutum* *exempla* invenies: Et
praeclaras illas *Artes*, quibus generosus *Tuus* *animus* ad *Proavorum* *merita* *emu-*
landa, & *gloriam* *exequendam*, instructus stimuletur, copiose docebunt altiora, ad
quae properas, *Sapientiae* *studia*.

Pergas igitur, Nobilissime *Adolescens*, capacissimam *Tuam* *Mentem* uberrima
doctrinae & *Sapientiae* *suppellectile* excolere: Nobilissimorum *Parentum* *placere*
vota: Omnium *animos* in *Tui* *amorem* *rapere*: per *Virtutem*, & *Mentem*
vestigia ad *Honorem* & *Immortalitatem* contendere. *Musis* & *hanc* *Acade-*
miam *tueri* ac *fovere*; & *Maestri* *ETHORUM* *Genti* *nova* *addere*
decora. Atque digneris *Specimen* *hocce* *Literarium*, *tamquam* *observantiae*, *obsequii*,
gratiae *animi* *pignus* *admittere*, quo se *Tibi*, & *amplissima* *Familia* *MARIS-*
CHALLANA, *maxima* *quaque* *debere*, *summa* *fide* & *gratitudine* *pro-*
fiteatur,

Illustrissima *Dignitatis*, & *Familiae*
Tuae *devotissimus*
Cultor & *Clericus*,

EX ACADEMIA
MARISCHALLANA,

Idib. April.
M. DCC. VII.

GABRIEL SMITH

THESES PHILOSOPHICÆ.

Quicquid Aristoteles, vel quivis dicat; eorum
Dicta nihil moror, à vero quum fortè recedunt.
Nemo putet sibi me additum; Mihi flectere mentem
Sola solet Ratio, Ratio dux fida Sophorum est.

Marcel: Palingen:

THESIS I.

Omo in Se suasque Operationes serid defixus, quàm plurimos, tum in *Cognoscendo*, tum in *Agendo* experietur *Mentis* suæ defectus, quibus *Medendis* enixe incumbere debet. *Mentis* *Medicina* dicitur *Sapientia*, quæ est *Cognitio* omnium, quæ ad hominis *Rationem* excolendam, *Vitam* regendam, *Sanctatem* conservandam, *Artes* inveniendas, aut *Felicitatem* assequendam conducunt.

I I.

Mens humana, est *Viridum* & actuosum *In* *desinentis* *Cogitationis* principium. In *obje-* *ctorum* *Cognitione* & *Electiōe*, perfectiones suas ex-

pro diversa unde profluunt *Facultate*, *Intellectu* sciz. & *Voluntate*. Hæc in *Boni* prosecutione versatur, eique essentialis est *Libertas*, i. e. semet determinandi potentia. *Intellectus* verò munus est *Veritatis* contemplatio; quæ quantò est *Audior*, magis *Solida*, & ad plures veritates *Extensa*, tantò est *Ille* præstantior, magisque ad *Veritatis* fontem *DEUM* accedit. *Solida* enim *Veritatis* cognitio est verè *Divina*; & *Intima* perceptio *Veritatis* est *DEI*, qui est ipsa *Veritas*, participatio, & maxima *Mentis* humanæ *Perfectio*. Mortalibus ergò necessariò incumbit, *Intellectus* suos quousque possunt excolere, eosque præstantissimis locupletare *Veritatibus*, & illas comparare *dispositiones*, quibus secundum *Æternam* rerum *Rationem* judicare valeant. Optima autem ad rectè *Judicandum* dispositio, est *Mentis* puritas, & *Morum* innocentia. Nam *Mens* expurgata, *Vitiorum* deterio *Squalore*, objectas *Rerum* *Imagines* distinctissimè recipit; quum *Superbia*, *Avaritia* & *Cupiditates* carnales, *Veritatis* lumen excludant, errori *Pertinaciam* addant, mentemque adversus *Constitutionem*

Corruptionem cupiant. Iure ergo *Philosophorum* Princeps *Solanus*, peccatorem, in
cunque solertem aut astutum, *Insipientem* pronuntiavit. Nam sicut ille solus
cendus est *Sapiens*, qui finem homine dignum, per idonea prosequitur *Media*,
ira qui *Impietatem*, quam *Ignominia*, *contemptus* & *malorum* *Lena* indivulsi comi-
tantur, unice prosequitur, pro stulto habendus est.

I I I

Veritatum omnium non est eadem *Dignitas*, nec omnes *Mentem* æqualiter per-
ficiunt: quum autem *Veritas* sit *Infinite*, nec à *Finitis* nostris *Mentibus* ex-
hauriri possit. *Necessarii* imprimis incumbendum est, & iis potissimum, quæ sunt
Majoris momenti, maximèque ad *Actionum* humanarum (secundum *Creatoris* placi-
tum) *Regimen* conducunt. Ideoque contemplationes *Metaphysicæ*, *Morales* & *Divine*
primas vendicant; Licet veritates *Physicæ*, *Mathematicæ*, *Historicæ*, &c. Immen-
sam generi humano *Utilitatem* afferant, *Mentem* perficiant, *Rationemque* augeant
& nobilitent. Quicunque autem illuc sua penitus flectunt *Studia*, ut ea tantum
ediscant & propagent, quibus *Divitias*, *famam*, *gloriam*, aut brevis hujus ævi
Commoda consequantur, & interim *Entium* *Immaterialium*, veritatumque *Abstracta-
rum* cognitionem fastidiunt: Qui *Actiones* suas ad perfectissimam *Officii* humani
Normam exigere negligunt: Qui *Unam* quamvis, è *Disciplina*, cum aliarum dispendio
aut *Opprobria* extollunt, reliqualque floccilaciunt, ut *Unam*, quam *Proficiuntur*, venerationem
concilient, & ambitioni aut lucro licent, *Veritatem*, nequaquam verò *Veritatem*, sectantur.

I V

Qui in sola *Mathesi*, demonstrationes, i. e. *Conclusiones evidentes* & *indubias*,
ex *Certis* & *inconcussis* deductas *Principiis*, admittendas esse volunt; quam
longè à *Vero* recedunt! Habent etenim reliquæ *Philosophiæ* partes singulæ, certissima
Principia, ex quibus *Propositiones*, summa cum *Certitudine* deduci possunt. Sicut
Seneca, de *Benef.* l. 7. c. 1. *Moralem* maximè *Obviam* & *Evidentem* esse pro-
nuntiavit dicendo, *Naturam*, quicquid nos meliores, beatosque *facere potest*, aut in aperto aut in
proximo posuisse: Ita in aliis omnibus multa reperiuntur certissima, licet iisdem *conjectura*
& maculæ admixtæ lateant, *Quas*, aut *incuria* fudit, aut *humana* parvam carvit *natura*.

V

UNIVERſa *Sapientia*, NUMINIS *existentiæ* tanquam *Basis* innititur, quum
sine ea, concidat *Naturæ* humane *dignitas*, *cognitionis certitudo*, *mentis* *As-
quiescentia*, rectæ *Agendi* norma, *virtutis premium*, vitæ *Solamen*, *societatis vincu-
lum* & *ordinatum* *Mundi Regimen*. *Atheismi* ergo *Philosophia* est *Insania*.

Nam 1mo. Qui *DEUM*, i. e. *Ens Infinite Potens*, *Bonum* & *Perfectum*, exis-
tere negant; Eum *Impossibilem* esse pronuntiant; quum si non jam existat, obvium
sit, Eum nunquam posse existere; quia *Aternitas* in *Entis* *Perfectissimi* *Idea* inclu-
ditur; & supposito *Ens Aternum* adhuc non *Existere*, implicat posse existere; quia
sic haberet *Existendi initium*, quod *Aternitati* repugnat; Ideoque si *DEUS* non
Existat, est *impossibilis*, i. e. *Omnis perfectio* *possibilis* est *impossibilis*.

2do. Ad *Mundi*, aut *materiæ Aternitatem*; *Casum* & *Infinitam* causarum *Sub-
ordinationem*

Theses Philosophicae.

Subordinatio, quibus nihil absurdius excogitari potest, recurrere coguntur. Et sunt Aeternitatem, independentiam, &c. DEO concedere gravatius, eandem mori largiuntur materiæ. Dum nobilissima opificia, præstantissimæque effluvia ab infinita profluxisse Sapiens renuntiat, eadem sine Consilio aut cogitatione & Casu, i. e. nesciunt unde, prodisse volunt. Dico Infinitam Perfectionem DEO denegant, Infinitam Successionem rebus finitis tribuunt, licet sit impossibilis. Omnes enim Successiones præteritæ; vel sunt Finitæ, vel Infinitæ: si prius, nunquam possunt esse Infinitæ: si posterius, quicquid hæcenus præterit, quondam fuit actu præsens, & unaquæque harum rerum suo ordine præsens erat; ergo omnes, undè dempra, nondum existebant, sed futura erant. Hæc autem una, vel fuit infinita, quod fieri nequit; vel erat finitum principium infinitæ rerum inter ipsam & nos seriei; sicque dabitur Infinitum ex utraque parte Terminatum. Præterea Infinitæ Successiones elapsæ e. g. hominum aliquando actu præsentis fuerunt; Ideo dari potest, horum unus, ad Infinitam à nobis jam existentibus distantiam. Illius autem finem inter & nos, vel finita, vel infinita intercedit distantia; si posterius, tum ab alia Infinita, per determinatum annorum numerum, scilicet ætatem patris superabitur; si prius, tum addendo eandem ætatem aut temporis intervallum fiet Infinita: Sicque utrovis modo, inter Finitum & Infinitum, ætatis tantum inter Patrem & Filium, e. g. 30, aut plurium annorum, intercedet distantia. Na Dum soluti vitæ, in contraria currunt; & dum imaginarios in Natura Divina contemplatione fingunt nodos, in gravissima procurrunt absurda. Cæcilius ille, apud Minucium Felicem eleganter dixit, Sit ille Theodorus Cyrenæus, vel qui prior Diagoras Melius, cui Atheon cognomen imposuit antiquitas, qui uterque nullos Deos asseverando, timorem omnem, quo humanitas regitur, venerationemque penitus sustulerunt, nunquam in hac impietatis disciplina, simulata Philosophia nomine atque auctoritate pollebant.

V I

AD Atheismum quam proximè accedunt, qui Revelationem Divinam, i. e. pleniorē & perfectiorē Natura & Voluntatis Divinæ manifestationem, quam quæ Naturæ innoscit lumine, repudiant, & Deum audire volunt. Nam imo, DEI notitiam imminuunt plurimum, si non evertant penitus. Licet enim suspensa Mundi fabricæ Numinis existentiam demonstret; proelive tamen esse credere, nullum esse DEUM, modo non admittatur, commercium cum hominibus habere: quum pariter à Ratione abhorreat, Mundum sine DEO conditum fuisse; & DEUM existere, cujus curæ & providentiæ homines, nulla in rebus maximis, sc. DEI cultu, & æterna hominum salute, vestigia æternæ. Quorum enim DEUS creaturas rationales condidit, nisi ut Scipum iisdem potestaceret, communionemque inter Mentem Supremam & Entia Rationalia institueret? Qui ergo volunt DEUM post creatum hominem, Semper silentio & obscuritati involvisse, omnemque generis humani curam exisse, haud digno de DEO sentiunt, sed iners Epicuri Numen sibi fingunt.

Theses Philosophicae.

2do. Qui *Revelationem Divinam* evertunt, & *DEUM* non posse se clarius & perfectius manifestare, quam in Naturae operibus, & visibili hoc Theatro factum, asserunt, *DEI* potentiam & bonitatem impugnant. Eorum enim hacredit sententia, sciz. *DEUM* non scire plura, quam quae *Ratione humana* explorari queunt: aut si sciat, eadem revelare non posse; aut si possit, nolle, quantumcunque eadem *Generis Humani* deposcat utilitas: Quae pariter sanae *Rationi* & *Pietati* repugnant. Quamvis enim purissima *DEI Natura*, humanos fugiat oculos, Eum tamen hominibus modo sensibili se praesentem exhibere, & vel sub vel sine specie sensibili illis, communicare posse, indubium videtur. Qui mentem condidit, eandem vividis rerum imaginibus, & radiantibus impressionibus illustrare potest, quae per se, originis suae Divinitatem demonstrabunt; sicut *Lux* per seipsam, & *Axiomata* propria evidentiâ innotescunt: *DEO* ergo possibile esse, hominibus voluntatis suae notitiam, pro arbitrio imprimere, per *Innomia*, *Visiones*, *Voces Audibiles*, *Colloquia*, aut *Impulsus immediatos*, *Rationi* aut *Intellectui* ingestos, concedendum videtur. Et qui *Revelationis* possibilitatem admittunt, haud aegrè concedent *Bonitati*, *Sapientiae*, & *Clementiae Divinae* multò magis congruum esse, ut mortales horrendum occaecatos & vitio contaminatos, ad *Veritatem* & *Virtutem*, per *Voluntatis Divinae* patefactionem reducat, quam ut eosdem in omnia errorum & scelerum portenta, palantes ruere improvidus sinat.

V I I.

Qui nullam admittunt *Revelationem*, nisi quam *Ratione* comprehendunt, magis à veritate quam *Deismo* recedunt. Nam imo. *Revelationis auctoritatem*, quae *DEI* veracitate nititur, enervant, & distinctionem inter *Rationem* & *Fidem* penitus tollunt, nec *Scripturas Sacras*, aliter quam *Platonem* aut *Senecam* amplectuntur, tantum sciz. in quantum ipsorum *Rationi* congruunt: Et consequenter omnem evertunt *Revelationem*, aut quod eodem redit, illi nihil amplius quam *Scriptis Humanis* deferunt.

2do. Cognitionis humanae, tres diversi videntur constituti gradus, *Sensus*, sciz. *Rationis* & *Revelationis*; qui neutiquam sibi invicem contrariantur, sed subordinantur, atque propria & distincta habent objecta. *Ratione* enim multa, quae sensibus non patent, cognoscimus; & *Revelatio* ea pandit, quae hos & illam fugiunt. Sicut *Ratio* sine *Sensuum* ministerio, objecta Corporea eorumque Modos & impressiones percipere nequit; Ita Illa *Spirituum* naturas, veritates abstractas, &c. quae sub *Sensu* non cadunt, dignoscit: Et *Revelatio* ea pandit, ad quae & *Sensus* & *Ratio* coeunt, sciz. *Religionis Mytheria*, i. e. sublimes illas Veritates de *DEO* ipsiusque agendi modo, quas *Ratio* naturalis explicare nequit. Nam licet Naturae humanae consueque subsidere possit depravatio; ut *DEO* hominum misero, ipsam Naturae Legem, quam *Ratio* docet, Divinâ munire Auctoritate, illique quasi obsoletum novum per *Revelationem* addere vigorem allubescat; *Revelationis* tamen munus est, ea docere, ad quae non assurgit *Ratio*, aut quorum notitiam aut evidentiâ Naturae ductu non assequimur,

Quum

Theses Philosophicae.

9

Quum autem multa tanquam cognita per *Sensum & Rationem* admittamus, quæ tamen sunt incomprehensibilia, i. e. quorum Naturæ & Causæ Philosophica nos latent, ridiculum est *Revelationi* fidem detrahere, quia Ea proponit, quæ *Rationi & Sensui* impervia videntur, quum Facultates hæc propria objecta minime comprehendant. Hos enim videtur *Natura Author*, intellectui humano limites præstitisse, ut *Sensu & Ratione* rerum Existencias, Vires, Virtutes, & Effectus naturales tantum exploret, neutiquam verò intimas rerum essentias comprehendat; Sed Naturæ arcana, multaque in hoc mundo materiali, semper lateant mysteria, soli eorundem Opifici cognita. Quum ergo *DEUS*, ea per *Revelationem* patefacere possit, ad quæ *Sensus & Ratio* non pertingunt, absurdum est eorundem cognitionem à *Sensu & Ratione* depolcere.

3tio. Nihil admittere, nisi quod curtà *Rationis* suppellectile metiri, aut sensu explorare possumus, est *Intellectum Humanum* ad Omniscientiæ solum evahere: Nam sola *Suprema Ratio*, est *Veritatis Mensura*. Ideoque si quippiam *Divinâ* munitum *Authoritate* credendum, utcumque nobis impervium, angustosque mentis nostræ cancellos supergressum, proponatur, non est eidem assensus denegandus: absurdum quippe est mihi, rem impossibilem pronunciare, ex eo quod eandem intelligere nequeam; Quum *Ratio* mea non sit statera vel cynosura *Veritatis*. Nullus enim negat aut in dubium vocat ea, quæ videt aut alio *Sensu* percipit, aut *Ratione* demonstrare potest, quia insuperabiles habent annexas difficultates, quæ etiam in rebus naturalibus maxime certis & familiaribus occurrunt. Non est ergo *Revelationi* Fides detrahenda, licet talia proponat, qualia sunt sensuum & *Rationis* objecta i. e. incomprehensibilia. e. g. Si *DEUS* Se *Filium Aeternum & Unigenitum* habere revelaverit, non est *Illi* assensus magis denegandus, licet *Aeternæ* generationis mysterium haud intelligamus, quàm si dicatur hominem filium sibi similem generare, quum generationis hujus *Philosophiam* ignoremus: Nec magis *Animæ & Corporis* in homine, quàm *Divinæ & Humanae Naturæ* in *IESU CHRISTI* incarnatione, unionem intelligamus. Si ergo *DEUS* mysteria, vel quæ sunt nobis incomprehensibilia intelligat & revelare possit, quod videtur indubium, *Illi* firmissimè credendum est, quum eadem revelare dignetur. *Incomprehensibilitas* igitur contra *Revelationis Veritatem*, aut verborum sensum mysteria astringentem, non militat.

V I I I.

Qui *Historicæ Veritatis* certitudinem convellere nituntur, *Sapientia* non student. Nam 1mo. Illud certum est, quod omnem erroris formidinem excludit, sed ubi valida sunt assensus motiva, i. e. Testium fide dignorum, proborum, peritorum, & præsentium, de re sensibus obvia & palàm gesta: nullaque argumentorum momenta illorum fidem infirmantia, aut *Mentem* in contrariam partem pertrahentia suppetunt, (quæ omnia in narrationibus historicis concurrere possunt) nulla est erroris formido; ideoque sine stultitia & pervicacia negari nequeunt.

2do. Eversâ *Historicâ* evidentiâ, sequeretur *DEUM* constantem & perpetuam voluntatis

voluntatis sine *Revelationem* insinuere non possit: Sed omnia *Miracula & Divi-*
nitatis indicia, semper & ubique iudicanda esse, aut homines ad credendum nul-
latenus obligari.

3to. Virtus, bonorum, & omnium, quae sunt hominibus in terris peritura, con-
servatio, à Testimoniis humani veritate pendet, cuius si nulla fuerit certitudo,
nec Iudex in Facinorosos animadvertere, nec Tribunalium equitas ullo pacto sus-
tineri possit.

4to. Licet protervi quidam evidentiam *Historicam*, dum exinde conclusiones ipsi
haud gratae deducuntur, impugnent; Alii tamen de facto acquiescunt, sequae ab
eadem in rebus *maximi*, quoad illos, momenti determinari patiuntur. Nec serio
unquam dubitant, an *Alexander Magnus* existerit? aut olim floruerit. *Resp.* Re-
manet: an tellus sint praeter eas, quas ipsi incolunt regiones? aut an talem ipsi
habuerint *abarum* vel *itarum*? sed sine hesitatione ejusmodi *Propositionibus* *Fati*
assentiuntur, *Vitaeque* ex earum ratione instituta.

I X.

Amplissimum *Mundi Materialis* theatrum, immensa montem *Sapientia* *Paulosam*
admiracione & delectatione perfundit, nobilissimamque *Architecti* *Ideam* exhibet.
Invicta Potentia, *Sapientia*, ac *Bonitatis Divina* in ejusdem productione & regi-
mine argumenta, ex *Philosophia* penitissimis ingeniose deprompsit. *Eruditissimus*
Georgius Cheyn: atque monstratum dedit, quatenus *Religionem* suppetias ministrari
posset, *Natura Studium* debite excultum, quod hucusque ut plurimum infelicitus
cessit, quia quod sine clavis certisque *Experimentis*, & *calculo Mathematico* insti-
tuto, nedum perfici, nequit, *Fabulis* tantum fictisque *Hypothesibus* ornari solet.
Ideoque *Illustris Newtonus* censet, investigationem rerum difficultum in *Physica*,
aeque ac *Mathematica*, Methodum *Analyticam* *Syntheticam* praemittendo instituen-
dam esse, i. e. *Experimenta* facienda, *Phaenomena* observanda; indeque ex rebus
Compositis, ratiocinatione colligendas simplices, ex motibus *Vires* moventes, & in
universum ex effectis *Causas*, & ex causis particularibus *Generales*, donec ad *Gen-*
eralissimas tandem sit deventum. Et tum per *Synthesin* *Causas* investigatas & com-
probatas pro *Principiis* assumendas, eorumque ope *Phaenomena* ex illis orta ex-
plicanda, istasque explicationes comprobandas esse. Nobilis *Boylei* ingenium &
industriam in *Experimentis* magno cum sumptu, sed majore cum fructu & *Philosophie*
incremento, promovendis, omne celebrabit aevum. Et accuratissimos *Newtoni* tum
in *Experimentis*, tum praecipue in *calculis Mathematicis* instituendis, labores ven-
ratione prosequuntur *Mortales*, dum honos habetur literis.

X.

Operam utilissimam *Philosopho* dignam, impendit *Joan. Keill*, eximius *Physicae &*
Matheseos exultor, in *Materia* proprietatibus explorandis, *Natura* motisque
Legibus Mechanicis demonstrandis, & vulgaribus *Philosophorum* *Hypothesibus*, *Mech-*
nismo repugnantibus, evitendis. *Materia*, rerum omnium corporearum patens, no-
bis per partium *Extensionem* certissime innotescit. *Primaria Materia* affectio est *Motus*

seu mutatio *Nature*. Qui *Motum Materie Essentialem* esse fingunt, fabulas nectunt; nam hæc ad *Motum* vel *Quietem* se indifferenter habet. Qui *Perpetuum Mobile* vel perennem ejusdem quantitatis *Motus* circulationem, excogitant, impossibile moliantur.

X I

P Rincipia corporum, vult *Dom: Newtonus* alia esse *Passiva*, alia verò *Activa*: *Passiva* sunt *Vis Inertia*, per quam corpora in motu suo, vel quiete persistent, recipiunt *Motum*, *Vi* moventi semper proportionem respondentem, & resistunt tantum, quantum sibi resistitur; Et motus *Leges* passivæ ex eadem *Vi* oritur. *Activa* verò, sunt *Gravitatio*, & causa *Fermentationis* atque *Cohærentiæ* corporum, sine quibus *Motus* in universo, nec generari, nec conservari possunt. *Gravitatio* aut *Vis Centripeta*, est, per quam, singula corpora in omnia alia gravitant: Ita ut in *Equalibus* distantis *Attractionis* vires se habeant, juxta *Quantitatem* materie: & in diversis distantis, vires sint *Quadratis* distantiarum à centro proportionales. Nam Celeberrimus *Gregorius Astron: l. 1. pr. 48.* demonstratum dedit. *Virtutis* omnis, à centro vel ad centrum, in lineis rectis, undiquaque per regiones in circuitu propagatur, *Vim* sive efficaciam in diversis locis, esse quadrato distantie loci à centro reciproce proportionalem. Et *pro. 49.* *Gravitates* acceleratrices versus diversa corpora, in paribus distantis, esse ut ipsa corpora versus quæ sunt. *Gravitationem* in singulis universi corporibus obtinere, atque legibus nature annumerandam esse, rationi consonum videtur. Alius proprietates tradidit doctissimus *Edm. Halleus*: Qui ab *Illâ* pendere vult, quod corpora omnia orbis sibi proprios sicutque retineant, & *Nature* machina integra conservetur: Eandemque in *CREATORIS* voluntatem unice refundendam esse censet, quum ejusdem causam aut rationem aliam, *Philosophis* assignare nequeat.

X I I

L Uminis Phænomena non à novis radiorum modificationibus, sed ex congenitis & immutabilibus eorundem proprietatibus pendere, & *Lumen* in pressura, seu motu, per medium fluidum propagato, non consistere, ut Celeberrimus *Cartesius* & alii voluerit, obvium reddidit *Newtonus*. Qui censet *Luminis* radios, exigua esse corpuscula à corporibus *Lucentibus* emissa, & quibusdam refracta attractionibus, quibus *Lumen* & *Corpora* in se mutuo agunt; quum *Actioni* semper æqualis sit *Reactio*. Ita ut *Corpora pellucida* in radios *Luminis*, per intervallum aliquod interjectum agant, dum eos refringunt, reflectunt & inflectunt: *Radiique* vicissim, corporum istorum *Particulas*, per interjectum aliquod intervallum agitent, ad ea *Calcificanda*. Quodque radii inter transeundum per diversa media, proprietates quasdam immutabiles conservent. Unde ad omnem *Colorum* varietatem, diversosque *Refrangibilitatis* gradus sufficere videtur, ut *Radii Luminis* sint, *Corpuscula* diversæ *Magnitudinis*, quorum quidem ea, quæ sunt *minima*, colorem *Violaceum*, omnium languidissimum constituunt: reliqua autem secundum magnitudinem, colores *fortiores* & *clariore*, sciz. *Caruleum Vividum*, *Flavum* & *Rubeum* exhibent. Stupenda est propagati *Luminis Velocitas*, quum à *Sole* ad *Nos* decem minutis descendere compertum sit, quod spatium à *Globo* è tormento

tormento bellico emisso, & aequali semper celeritate delato, ante 25 Annos transcurri non posse demonstravit *Hugenius*. Luminis propagationem ejusmodi globi velocitatem millionefinis vicibus, Et Soni transmissionem, sexcenties mille vicibus, superare docent experimenta.

X I I I.

Mundi Systema, quod *Solem* in Vorticis Centro immotum constituit, *Opificis Sapi-*
entiae, & *Naturae* simplicitati, quam optimè congruere videtur. Sol instar
limpidissimae *Flammæ*, Lucem & calorem undique diffundit. An corpus Solare flu-
idum sit, an verò solidum, instar ferri candentis intensissimè igniti, haud constar.
Circa proprium Centrum ab Occidente in Orientem 25 dierum spatio circumrota-
tur. Planeta omnes, cum suis Satellitibus, Orbes Ellipticos, ex Attractione & Planeta-
rum per Orbitalium Tangentes motu generatos, circa *Solem* in umbilicorum altero
centrum describunt. Planeta Primarii ita moventur, ut Quadrata temporum peri-
odorum, in eadem sint Ratione, cum Cubis distantiarum earundem à Sole. Et Secun-
darii ita Motus suos perficiunt, ut Quadrata Temporum periodicorum in eadem sint
Ratione, cum Cubis distantiarum à Centro Primarii. Terra nostra, circa proprium Axim
ad planum *Eclipticæ* 66 & $\frac{1}{2}$ grad: inclinatum, (unde Anni tempestates oriuntur)
ab Occidente in Orientem 24 hor: spatio rapitur: Aximque semper sibi parallelum
transiens, diurnum Nocturnumque vicissitudines exurgunt. A Sole distat 12000 Terræ
Diametris, quorum unaquæque 7846 Milliarja æquat.

X I V.

Stelle fixæ, quasi totidem Soles, Lumen emittunt; quum radios Solares ad tam im-
manem protendi distantiam, & deinde ad Nos reflecti, stellasque Lucidas adeo ex-
hibere impossibile sit. Nam juxta *Hugenium*, Solis à Nobis distantia se habet ad Fixæ
cujusvis distantiam, ut 1 ad 27664. Si Sol ergo 12000 Terræ Diametris distet, &
Diameter, 7846 milliarja æquet, quævis Fixarum à Terra 240420928000 milliarja
quæ à tormenti bellici globo 700,000, Annis transcurri vix possunt, distabit. Quam
certè operum DEI amplitudinem, humanæ Menti imperviam, & Conatoris Omnipotentie
congruam, venerabundos & attonitos suspicere decet mortales: ut cujus Opera compre-
hendere nequeant, Illius Infinitam adorent Perfectionem, & Majestatem colant. Dum
Philosophia, quænam sit prima rerum Causa, & quam potestatem & jus Hæc in Nos
habeat, quæque beneficia Ei accepta sunt referenda, disertè docet; quid Officii & Ei
& Nobis invicem debeamus dilucidè monstrat, quo ritè defungi imprimis incumbit.
Sicut ut ait *Aquinas*. *Cont. Gent.* Sapiens est querere & demonstrare eam Veritatem,
quæ est Origo omnis Veritatis. Et ut habet *Augustin.* l. 19. c. 1. de Civ. D. Nulla
bonorum causa est Philosophandi, nisi ut beatus sit.

Oblotia quisque Palato,
Digna suo querit, non omnibus una voluptas. Marc: Pal.
Editur humanâ eximium nil mente; sed illud
Quod tu miraris, ridiculum est aliis.

L I N I S.

BRITISH
24 APR 72